

BOEKEN & MATERIALLEN

SAMENSTELLING:
MAAIKE DE KLEIJN,
ESTHER VAN DER DOES,
MARLOES KORTHOUT

SPEEL JE WIJS WOORDENSCHAT

IRMA SMEGEN MET ILLUSTRATIES
VAN SANNE BRUINSMA, 2015,
UITGEVERIJ VAN GORCUM, €64,95,
PAG. 300, ISBN 9-789023-253105

'Speel je wijs woordenschat' is een uitgebreid programma dat zich richt op kinderen in de groepen 1 tot en met 4 van het basisonderwijs. De uit twee delen bestaande set bevat een multomap met 200 bijzonder mooi gemaakte praatplaten en 8 posters over thematische woordgroepen. Ook is er een boek dat bijbehorende drama- en spelopdrachten bespreekt om de woordenschat van de doelgroep speels te vergroten. In dit programma worden met name lesideeën besproken om kinderen op verschillende niveaus te ondersteunen in het uitbreiden van hun woordenschat. Door drama te combineren met spel beleef je meer, omdat je niet alleen je hoofd gebruikt, maar je hele lijf. Dat activeert meerdere delen in je hersenen en daardoor onthoud je ze beter, aldus Irma Smegen. Het materiaal is geschikt voor leerkrachten van het (speciaal) basisonderwijs, remedial teachers, dramadocenten, taaldocenten en logopedisten.

De indeling van het boek is als volgt: hoofdstuk 1 gaat over de woordenschatverwerking en hoofdstuk 2 gaat in op het woordenschatonderwijs. Dit onderdeel lijkt geschikt te zijn met name voor de leerkracht. Hoofdstuk 3 bespreekt de combinatie van spel en drama en hoe je je creativiteit in kunt zetten om je kerndoelen te behalen. Dan volgt hoofdstuk 4 dat het programma "Speel je Wijs woordenschat" verder uitdiept. Onder andere hoe de selectie van woorden tot stand is gekomen, maar ook hoe de gebruiker de spelvormen rond woorden het beste selecteert. Het toepassen in het passend en speciaal onderwijs wordt besproken en er

wordt een beschrijving gegeven van de duur en de frequentie. Hierna volgen de 200 spelvormen en bijbehorende 200 woordgroepen om gericht aan de slag te gaan met het uitbreiden van de woordenschat.

Het hebben van een grote woordenschat is uiteraard van invloed op de algehele (schoolse en talige) ontwikkeling. Wie veel woorden kent, kan gemakkelijker leren en een grote woordkennis is dan ook verbonden met schoolsucces. Onderzoek (Vernooy, 2008) heeft aangetoond dat het ontbreken van een goede woordenschat één van de oorzaken is dat kinderen uit risicogroepen dikwijls mislukken in het onderwijs.

Recent nam ik weer deel aan onze kwaliteitskringvergadering en vulden wij de avond onder andere met het spreken over de waarde van bestaande programma's voor de woordenschatontwikkeling (dit voor de groepen 5 tot en met 8). Voor jongere kinderen is er tevens veel materiaal voorhanden dat de woordenschat ontwikkelt, echter helaas niet altijd zo duidelijk gestructureerd en uitgewerkt zoals het "Speel je wijs woorden-

schat" programma. De lessen staan stuk voor stuk tot in detail beschreven. De sets zijn los te bestellen, mocht je bijvoorbeeld op verschillende locaties de praatplaten nodig hebben. De lesideeën ondersteunen de platen, zodat het complete pakket wel aangeschaft dient te worden.

Het uitvoeren van een idee uit het boek vergt wel wat voorbereidingstijd. Het materiaal geeft tevens de indruk dat dit geschikter te gebruiken is tijdens het geven van groepsbehandelingen. Desalniettemin kan een uitgewerkt plan naar eigen inzicht en doel worden toegepast in de enkelvoudige behandeling.

Irma Smegen is dramadocent en leerkracht basisonderwijs. Zij geeft daarnaast trainingen over woordenschatontwikkeling en de combinatiemogelijkheden met drama en spel. Aanvullend werkmateriaal is te vinden op www.speeljewijs.vangorcum.nl

Esther van der Does, logopedist